Shri Ganapati Atharvashirsha with translation

શ્રીગણપત્યથર્વશીર્ષોપનિષત્ ગણપત્યુપનિષત્ સાર્થા

Document Information

Text title : saartha gaNapati atharvashiirSha

File name : saarthaatharva.itx

Category: atharvashIrSha, ganesha, svara, upanishhat

Location : doc_ganesha

Author : Vedic Tradition

Latest update : July 1, 2003

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

January 2, 2024

sanskritdocuments.org

Shri Ganapati Atharvashirsha with translation

શ્રીગણપત્યથર્વશીર્ષોપનિષત્ ગણપત્યુપનિષત્ સાર્થા

શ્રી = Goddess LakShmi(literal), respectable title, glory, fame , wealth; ગણપતિ = gaNAnAM patiH or lord of groups (of devas) or gaNesha; અથર્વ = atharva veda; શીર્ષ = head, heading, title.

ભાવાર્થ

Hymn in praise of gaNesha from the atharva veda.

II શાન્તિ પાઠ II

ૐ ભદ્રં કર્ણેભિઃ શૃૃણુયામ દેવા । ભદ્રં પશ્યેમાક્ષભિર્યજત્રાः ॥ સ્થિરૈરંગૈસ્તુષ્ટુવાંસસ્તનૂભિઃ । વ્યશેમ દેવહિતં યદાયુः ॥

3∞ = the OmkAra or Brahman itself.

ભ \dot{k} = Goodness, safety . auspiciousness;

કર્ણિભઃ = through the ears;

શ**ૃ**ણ્યામ = May we hear;

દેવાઃ = the gods;

ભદ્રં = Goodness, safety . auspiciousness;

પશ્ચેમાક્ષભિ: = May we see through the eyes;

યજત્રાઃ = doing yAga or yagya or sacrifice?;

સ્થિરૈ: = with firm or strong (limbs);

અંગૈઃ = limbs, body parts;

તુષ્ટ્રવાંસઃ = May we enjoy;

તન્ભિઃ = through the bodies (sharIra);

વ્યશેમ = offering praise ;

```
દેવહિતં = that which is healthy ;
યદાયઃ = yat+AyuH.
યત્ = which.
આયુ: = the measure of life span given to one.
ભાવાર્થ
Let us hear good things through our ears, see good things through our eyes
and may we enjoy our life allotted to us offering praise to the Gods
with our strong bodies.
સ્વસ્તિ ન ઇન્દ્રો વધ્દશ્રવાઃ I
સ્વસ્તિ નઃ પૂષા વિશ્વવેદાઃ ॥
સ્વસ્તિનસ્તાર્ક્યો અરિષ્ટનેમિઃ !
સ્વસ્તિ નો બૃહસ્પતિર્દધાતુ ॥
સ્વસ્તિ = auspiciousness, welfare, safety;
-1 = for us:
ઇન્દ્રો = the Lord Indra;
વ્રિધ્દ્ર = old, aged.
શ્રવ: = having heard (old learned man?);
પ્રિદ્ધશ્રવ: = one who is profusely praised / well-fed;
સ્વસ્તિ = auspiciousness, welfare, safety;
+:= for us:
પૂષા = a god who guides us in the right direction;
વિશ્વવેદાઃ = one who has understood the world(vishva);
સ્વસ્તિનસ્તાર્ફ્યો = let tArkShya or Garuda do good to us;
અરિષ્ટનેમિઃ = the appelation to Garuda?;
સ્વસ્તિનોં = good to us;
બુહસ્પતિ: = the teacher of the Devas called Brihaspati literally meaning the great lord'; lord
of hymn / foster-father of gods
દધાત્ = let them give( us welfare).
ભાવાર્થ
May the gods Indra, PUsha, Garuda and Brihaspati bestow blessings on us
```

```
and protect us.
ૐ શાંતિઃ I શાંતિઃ II શાંતિઃ II
3∞ = the OmkAra or Brahman himself;
શાંતિ: = Peace and inner contentment).
ભાવાર્થ
May there be peace all around (both outside and inside us).
      II ઉપનિષત II
હરિઃ ॐ નમસ્તે ગણપતથે ॥
ત્વમેવ પ્રત્યક્ષં તત્ત્વમસિ ॥ ત્વમેવ કેવલં કર્તાડસિ ॥
ત્વમેવ કેવલં ધર્તાડસિ ॥ ત્વમેવ કેવલં હર્તાડસિ ॥
ત્વમેવ સર્વ ખલ્વિદ બ્રહ્માસિ ॥
ત્વં સાક્ષાદાત્માડસિ નિત્યમ્ ॥ ૧॥
હરિઃ = VishNu:
3∞ = OmkAra or Brahma:
નમસ્તે = salute to you (namaH+te);
ગણપતયે = to gaNapati;
ત્વમેવ = you only;
પ્રત્યક્ષં = standing before the eye;
તત્ = that.
ત્વં = you.
અસિ = are (that Brahman is you yourself);
ત્વમેવ = you only;
કેવલં = only;
કર્તાડસિ = are the doer:
ત્વમેવ = you only;
કેવલં = only;
ધર્તાડસિ = are the bearer or support;
ત્વમેવ = you are;
```

```
કેવલં = only;
હર્તાડસિ = are the usurper;
ત્વમેવ = you only;
સર્વ = all, entire;
ખલુ = indeed;
ઇદં = this:
બ્રહ્માસિ = are Brahma;
ત્વં = you;
સાક્ષાત્ = before the eyes.
આત્મ = the individual self or soul;
અસિ = are:
નિત્યમ્ = ever.
ભાવાર્થ
I bow to thee, Ganapati . You are personified form of the Brahman . You are
the creator, protector and destroyer of all beings, You are the in-dweller
eternal evident Self in all of us.
      II સ્વરૂપ તત્ત્વ II
ઋતં વચ્ચિ ॥ સત્યં વચ્ચિ ॥ ૨॥
ઋતં = scriptural truth;
વચ્ચિ = vachAmi or shall speak; I will propagate (only) divine law and be truthful
સત્યં = experiential truth;
વિએ = vachAmi or shall speak.
ભાવાર્થ
I shall speak the scriptural truth and experiential truth only.
અવ ત્વં મામુ ॥ અવ વક્તારમુ ॥ અવ શ્રોતારમુ ॥
અવ દાતારમ્ II અવ ધાતારમ્ II
અવાન્યાનમવ શિષ્યમ્ ॥
અવ પશ્ચાત્તાત્ ॥ અવ પુરસ્તાત્ ॥
```

```
અવોત્તરાત્તાત્ ॥ અવ દક્ષિણાત્તાત્ ॥
અવ ચોર્ધ્વાત્તાત્ II અવાધરાત્તાત્ II
સર્વતો માં પાહિ પાહિ સમંતાત્ ॥ ૩॥
અવ = protect;
ત્વં = you;
મામ્ = me;
અવ = protect;
વક્તારમ્ = the man who speaks or utters;
અવ = protect;
શ્રોતારમ્ = one who hears;
અવ = prrotect;
દાતારમ્ = one who gives;
અવ = protect;
ધાતારમ્ = the creator; the one keeps it in memory
અવ = protect;
અન્યાનં = teacher; the devout
અવ = protect;
શિષ્યમ્ = the disciple ;
અવ = protect;
પશ્ચાત્ = later;
તાત્ = that location i.e . protect me from behind; from the west
અવ = protect;
પુર: = before or in front, East is considered front for auspicious occasion.
અવોત્તરાત્તાત્ = protect me from the northern direction;
અવ = protect;
દક્ષિણાત્તાત્ = from the southern direction;
અવ = protect;
ઊધ્વર્ત્ = from above;
અધરાત્ = from below;
સર્વતો = from all (sides);
```

```
માં = me:
પાહિ = protect same as 'ava' 'rakSha';
પાહિ = protect;
સમંતાત્ = from all around.
ભાવાર્થ
Please, protect me, the speaker, the hearer, the teacher and the taught,
and the giver. Please protect me from all sides and the directions(North,
South, East and West).
ત્વં વાડમયસ્ત્વં ચિન્મય: ॥
ત્વમાનંદમયસ્ત્વં બ્રહ્મમય: 11
ત્વં સચ્ચિદાનંદાદ્વિતીયોડસિ ॥
ત્વં પ્રત્યક્ષં બ્રહમાસિ ॥
ત્વં જ્ઞાનમયો વિજ્ઞાનમયોડસિ ॥ ४॥
ત્વં = you;
વાડમયઃ = full of the 'word' i.e . master of the word language;
ત્વં = you;
ચિન્મયઃ = full of the 'mind' or consciousness;
ત્વં = you;
આન-દમયઃ = full of great happiness;
બ્રહ્મમયઃ = full of Brahma (Ananda) i.e.bliss;
ત્વં = you;
સત્ = truth;
ચિત = consciousness;
આનન્દ = bliss:
અદ્ભિતીયઃ = the inseparable or the non-dual; unique / matchless
અસિ = are:
ત્વં = you;
પ્રત્યક્ષં = before the eyes;
બ્રહ્મ = Brahma , Supreme existance/noexistance.
અસિ = are:
```

```
ત્વં = you;
જ્ઞાનમયો = full of Gyana or knowledge;
વિજ્ઞાનમય = full of greater(scientific in a way) knowledge;
અસિ = are.
ભાવાર્થ
You are the word, deed and thought . You are the truth, consciousness and
bliss. You are the entire knowledge and science . You are the non-dual
Universal Self . You are the personified Brahma, appearing before us.
સર્વ જગદિદં ત્વત્તો જાયતે ॥
સર્વ જગદિદં ત્વત્તસ્તિષ્ઠતિ ॥
સર્વ જગિદ દે ત્વચિ લયમેષ્યતિ II
સર્વ જગદિદં ત્વયિ પ્રત્યેતિ ॥
ત્વં ભૂમિરાપોડનલોડનિલો નભઃ ॥
ત્વં ચત્વારિ વાકપદાનિ ॥ ૫॥
સર્વ = all;
જગત્ = the world;
ઇદં = this:
ત્વત્તો = from you;
જાયતે = is born;
સર્વ = all:
જગત્ = world;
ઇદં = this:
त्यत्तः = from you (from your power);
તિષ્ઠતિ = stands or subsists:
સર્વ = all:
જગત્ = world;
ઇદમ્ = this;
ત્વિથ = in you;
```

```
લયમ્ = tranquillity or the lull after destruction or the Deluge; or dissolves everything is
absorbed by you
સર્વ = all:
જગત્ = world;
ઇદં = this:
ત્વિય = in you;
પ્રતિ = towards;
એતિ = goes;
ત્વં = you;
ભૂમિ: = the earth;
આપહ્ = water;
અનલ: = fire:
અનિલઃ = wind or air;
નભઃ = sky;
ત્વં = you;
ચત્વારિ = four;
વાક = speech;
481 = words or steps. the import of is that it is difficult to desribe Hin / comprehend
ભાવાર્થ
This world has been created by you, nourished by you and again destroyed by
you . This world leans towards you . You are the five elements of earth,
water, fire, air and ether . you are the 4 -line stanzas of all hymns (four
levels of speech).
ત્વં ગુણત્રયાતીતઃ ત્વમવસ્થાત્રયાતીતઃ ॥
ત્વં દેહત્રયાતીતઃ ॥ ત્વં કાલત્રયાતીતઃ ॥
ત્વં મૂલાધારસ્થિતોડસિ નિત્યમ્ ॥
त्वं शक्तित्रयात्मकः ॥
ત્વાં યોગિનો ધ્યાયંતિ નિત્યં ॥
ત્વં બ્રહ્મા ત્વં વિષ્ણુસ્ત્વં રુદ્રસ્ત્વં
ઇન્દ્રસ્ત્વં અગ્નિસ્ત્વં વાયુસ્ત્વં સૂર્યસ્ત્વં ચંદ્રમાસ્ત્વં
```

```
બ્રહ્મભૂર્બુવઃસ્વરોમ્ ॥ ૬॥
ત્વં = you;
ગુણત્રયઃ = three qualities i.e satva, rajas and tamas;
અતીતઃ = beyond, having crossed the limits;
ત્વં = you;
અવસ્થાત્રયઃ = three states of bodily consciousness (awake, sleep, dream);
જગ્રત્ = awakened;
સુષ્પિઃ = deep sleeping;
સ્વપ્ન: = dreaming;
અતીત: = beyond, having crossed the limits;
ત્વં = you;
દેહત્રયઃ = the three forms of bodies (corporal or physical, astral and causal;
અતીતઃ = beyond, having crossed the limits;
ત્વં = you;
કાલત્રય = three states of time(present, past and future);
વર્તમાન = present;
ભૂત = past;
ભવિષ્ય = future;
અતીતઃ = beyond, having crossed the limits;
ત્વં = you;
મૂલ = the root;
આધારઃ = support or base;
સ્થિત: = having stood or in the standing form;
અસિ = are:
નિત્યમ્ = ever;
ત્વં = you;
શક્તિત્રયઃ = three powers of 'ichcha', 'kriya' and 'gyana';
આત્મકઃ = possessing or controlling;
ત્વાં = you;
યોગિનઃ = the sages or the meditators;
ધ્યાયંતિ = meditate or think:
```

```
નિત્યં = ever;
ત્વં = you;
બ્રહ્મા = brahma the Creator God;
ત્વં = you;
વિષ્ણુ: = the Protector God;
≳ಳ; = the Destroying God;
ઇન્દ્રઃ = the god Indra;
અગ્નિઃ = the god of fire;
વાયુ = the god of Air;
સૂર્ય = the Sun God;
ચંદ્રમાઃ = the Moon god;
બ્રહ્મભુઃ = the earth;
ભુવઃ = the upper world;
સ્વઃ = the nether world(?);
30 = the OmkAra.
ભાવાર્થ
You are beyond the three Gunas, the three states (of conscious, sleeping and
dreaming), and the three time-periods. You are seated in the
Moladhara (lower end of the spinal column) from where the Kundalini shakti is aroused.
You are being meditated by the sages. You are the Creator Brahma, the
Protector Vishnu and the destroyer Rudra .. You are the Indra, the Fire, the
Air, the Sun, the Moon and the three worlds.
      II ગણેશ મંત્ર II
ગણાદિં પૂર્વમુચ્ચાર્ય વર્ણાદિં તદનંતર ॥
અનુસ્વારઃ પરતરઃ ॥ અર્ધેન્દુલસિતં ॥ તારેણ ઋદ્ધમ્ ॥
એતત્તવ મનુસ્વરૂપં ॥ ગકારઃ પૂર્વરૂપં ॥
અકારો મધ્યમરૂપં ॥ અનસ્વારશ્ચાન્ત્યરૂપં ॥
બિન્દુરુત્તરરૂપં ॥ નાદઃ સંધાનં ॥
```

સંહિતાસંધિઃ II સૈષા ગણેશવિદ્યા II

```
ગણકૠષિઃ ॥ નિચુદ્રાયત્રીચ્છંદઃ ॥
ગણપતિર્દેવતા ॥ ॐ ગં ગણપતયે નમઃ ॥ ૭॥
ગણ = the gaNa, the groups, the gaNas in literarture/language;
આદિ = et cetera, original, old, beginning;
પુર્વ = beforehand, in the beginning;
ઉચ્ચાર્ય = having uttered or pronounced;
વર્ણાદી = the letter groups or caste groups; refers to a syllable or musical note
તદનંતરં = later to that;
અનુસ્વાર: = the accompanying sound or letter ( the letter form '.n' 'M'?);
પરતર: = later:
અર્ધ = half:
ઇન્દ્ર = the moon;
લસિતં = beautified; <sup>*</sup> half-moon sported by the alphabet ઉ ૐ
તારેણ = thro' the star;
ઋદ્ધમ્ = enriched;
એતત્ = this;
તવ = your;
મનુઃ = human, The sage Manu who wrote manusmRitI;
સ્વરૂપં = form;
ગકારઃ = beginning with the letter 'ga';
પૂર્વરૂપં = having this form in the beginning;
અકારો = the letter 'a';
મધ્યમરૂપં = having this form in the middle;
અનુસ્વારઃ = accompanying letter form or nasal sound;
ચ = also
અન્ત્યરૂપં = terminal form
બિન્દુઃ = the dot;
ઉત્તરરૂપં = having it in the northern direction;
નાદ: = the sound:
સંધાનં = combination;
સંહિતાસંધિઃ = sa.nhitA+sandhiH joined together?;
```

```
સૈષા = sA+eShA, that feminine form this results in
ગણેશિવિદ્યા = the knowledge of gaNeSha;
ગણકઋષિ: = the rishi of this stotra is gaNaka;
નિચુદ્રાયત્રીચ્છંદ: = the prosody form is 'nichRit gAyatrI';
ગણપતિર્દેવતા = the god of this stotra;
ૐ = the OmkAra;
ગં = the letter or sound 'ga.n;
ગણપતચે = to gaNapati;
નમ: = salute.
```

Your name starts with the letter 'ga', and ends with the letter 'sha' and in between come the letter 'a' and anuswara 'n'. These have symbolic meanings representing the 'ganas' of prosody, and the letters and sounds of 'akAra"anuswara' of the language and the 'sandhis' (letter combinations) of the grammar. The sage of this hymn is 'gaNaka', its meter is 'nichRidgAyatrI' and the presiding deity is 'GaNapati'. I salute to the letter/sound 'gaM'. The mantrabIja 🤫 with (as ardhachandrabinduvirAma) is described as the true form of GaNapati! This part is giving the deeper vedic meaning of the mantrabIja and is called the gaNeshavidyA.

```
એકદંતાય વિદ્મહે I વક્રતુણ્ડાય ધીમહિ II
તન્નો દંતિઃ પ્રચોદયાત્ II ૮ II
એકદંતાય = the one-tusked;
વિદ્મહે = May we know (understand);
વક્રતુણ્ડાય = to one who has crooked limb or part (crooked trunk).
ધીમહિ = we meditate on;
તન્નો = he to us;
દંતિઃ = the tusked one; dantI is its variant
પ્રચોદયાત્ = inspire.
```

II ગણેશ ગાયત્રી II

```
ભાવાર્થ
```

Praise be to the bearer of a single tusk which is twisted and crooked trunk.

May we be inspired by the knowledge and meditation.

This verse is also one of many interesting dialogs. It has the nature of a puzzle. One group says ekadantAya vidmahe -

we know someone called

ekadanta (do you know what we mean?), the other group responds vakratuNDAya dhImahi we think of him as vakratuNDa.

Now they both agree that they are talking of the same God, so together they say tanno dantI prachodayAt - may he, dantI, invigorate us!

II ગણેશ રૂપ II

એકદંતં ચતુર્હસ્તં પાશમંકુશધારિણમ્ ॥

રદં ચ વરદં હસ્તૈર્બિભ્રાણં મષકધ્વજમ્ ॥

રક્તં લંબોદરં શૂર્પકર્ણકં રક્તવાસસમ્ ॥

રક્તગંધાનુલિપ્તાંગં રક્તપુષ્પૈઃ સુપૂજિતમ્ ॥

ભક્તાનુકંપિનં દેવં જગત્કારણમચ્યુતમ્ ॥

આવિર્ભૂતં ચ સૃષ્ટ્યાદૌ પ્રકૃતેઃ પુરુષાત્પરમ્ ॥

એવં ધ્યાયતિ યો નિત્યં સ યોગી યોગિનાં વરઃ ॥ ૯॥

એકદંતં = one who has a single tusk;

ચતુર્હસ્તં = who has four hands;

પાશં = having the weapon pAsha;

અંકુશધારિણમ્ = bearing the weapon 'ankusha' with which the elephant is controlled;

રદં = fearlessness;

ચ = and;

વરદં = that which gives boons;

હસ્તૈર્બિભ્રાણં = bearing in the hands;

મૂષકધ્વજમ્ = having the mouse as the flag;

રકતં = the red one (raktaM may mean blood also);

લંબોદરં = having a long stomach;

```
શૂર્પકર્ણક = having long ears; ears resembling a sieving or winnowing basket
રક્તવાસસમ્ = hAving red dress;
રક્તગંધ = red scent;
અનુલિપ્ત = smeared;
અન્ગં = body;
રક્તપુરુપૈઃ = with red flowers;
સ્પૂજિતમ્ = well worshipped;
ભક્તાનુકંપિનાં = compassionate to the devotees;
દેવં = god;
જગત = world;
કારણં = the cause;
અચ્યુતમ્ = the who does not slip; imperishable
આવિર્ભૃતં = the who incarnates or presents himself;
ચ = and:
સૃષ્ટિ: = creation;
આઉદૌ = in the beginning;
પ્રકૃતેઃ = the Nature;
પુરુષાત્ = from the person;
પરમ્ = greater;
એવં = thus;
ધ્યાયતિ = meditates:
યો = who:
નિત્યં = ever:
સ = he:
યોગી = the meditator;
યોગિનાં = among the meditators;
9.2: = better.
ભાવાર્થ
That sage who meditates on the Lord in the following manner regularly will gain supremacy
and is better than
the other sages who meditate otherwise:
```

The Lord holding a tusk, a rope, an instrument ('ankusha') in three hands and

a fourth hand showing the boon-giving posture and having his body smeared with a red fragrant paste wearing a red dress and being worshipped by red flowers, having the mouse as his carrier, a large stomach and long ears, compassionate to the devotees, being the cause of this earth, the one not slipping and appearing in person in the beginning of the creation and being beyond the primordial Nature.

```
II અષ્ટ નામ ગણપતિ II
નમો વ્રાતપતથે I નમો ગણપતથે I નમઃ પ્રમથપતથે I
નમસ્તેડસ્ત લંબોદરાયૈકદંતાય !
વિઘનાશિને શિવસુતાય | શ્રીવરદમૂર્તયે નમો નમઃ ॥ ૧૦ ॥
નમો = salutation:
વ્રાત = disciplined course;
પતથે = to the lord (of vrAta);
નમો = salutation:
ગણપતથે = to the gaNapati; lord of yakshas / demigods
નમઃ = salutation:
પ્રમથપતથે = to the lord destroying pride; lord of tormentors
નમઃ = salutation.
\hat{d} = to you.
અસ્તુ = let it be;
લંબોદરાય = to the long-stomached;
એકદંતાય = to the single-tusked;
વિધાનાશિને = to the destroyer of all obstacles;
શિવસૃતાય = to the son of 'shiva';
શ્રી = good.
વરદમૂર્તથે = to the personified boongiver;
નમો = salutation:
નમઃ = salutation.
ભાવાર્થ
Salutations to the Lord of gods and the one governing abstinence and
```

discipline and controlling pride, to the large limbed and single tusked, to the remover of obstacles, to the son of Shiva and the boon-giver incarnate.

```
II કલશ્રતિ II
એતદથર્વશીર્ષ યોડધીતે ॥ સ બ્રહ્મભૂયાય કલ્પતે ॥
સ સર્વતઃ સુખમેધતે ॥ સ સર્વ વિઘ્નૈર્નબાધ્યતે ॥
    સ પંચમહાપાપાત્પ્રમુચ્યતે ॥
સાયમધીયાનો દિવસફતં પાપં નાશયતિ ॥
પ્રાતરધીયાનો રાત્રિકૃતં પાપં નાશયતિ ॥
    સાયંપ્રાતઃ પ્રયુંજાનો અપાપો ભવતિ ॥
    સર્વત્રાધીયાનોડપવિદ્યો ભવતિ ॥
    ધર્માર્થકામમોક્ષં ચ વિંદતિ ॥
    ઇદમથર્વશીર્ષમશિષ્યાય ન દેયમ્ II
    યો યદિ મોહાદાસ્યતિ સ પાપીયાનુ ભવતિ
   સહસ્રાવર્તનાત્ યં યં કામમધીતે
   તં તમનેન સાધયેત્ ॥ ૧૧ ॥
ફલ = fruit;
શ્રુતિ = hearing;
એતત્ = this;
અથર્વશીર્ષ = has the heading 'atharva';
યોડધીતે = who studies;
સ = he:
બ્રહ્મભૂયાય = for becoming brahma himself;
કલ્પતે = becomes qualified or entitled?;
સ = he:
સર્વત: = from all sides;
સુખમેધતે = happiness, obtains;
સ = he:
સર્વ = all:
```

```
વિદ્યેઃ = difficulties/obstacles;
d = not:
બાધ્યતે = affected/afflicted;
સ = he:
પગ્ચ = five:
મહાપાપાત્ = from the great sins;
પ્રમુચ્યતે = is released or freed;
સાયમધીયાનો = evening studied man;
દિવસકૃતં = day-time-done;
u_1\dot{u} = \sin s:
નાશયતિ = destroys;
પ્રાતરધીયાનો = morning-studied man;
રાત્રિકૃતં = night-done;
u_1\dot{u} = \sin s:
નાશયતિ = destroys;
સાયંપ્રાતઃ = both evening morning;
પ્રયુંજાનો = combined;
અપાપો = without sins:
ભવતિ = becomes:
સર્વત્ર = everywhere;
અધીયાનઃ = studied:
અપવિદ્યઃ = without obstacles.
ભવતિ = becomes:
ધર્મ = religion, duty, essence of a being;
અર્થ = wealth:
કામ = desire:
મોક્ષ = release from humanly bondage, bliss, death;
ચ = and:
વિંદતિ = enjoys;
ઇદં = this;
atharvashIrShaM
અશિષ્યાય = to the unworthy disciple or student;
```

```
-1 = not;
દેયમ = to be given;
યો = who:
યદિ = if:
મોહાદ્દાસ્યતિ = out of infatuation+ will give;
સ = he:
પાપીયાન્ = sinner;
ભવતિ = becomes;
સહસાવર્તનાત્ = according to the prescribed shAstrA cycle;
યં = which:
યં = which:
કામમધીતે = desire, reads;
d = that:
તમનેન = that+thro' this:
સાધયેત્ = achieves.
ભાવાર્થ
```

Now for the fruits from reading this hymn:

The reader becomes equal to Brahma . He attains all happiness and is released from the five great sins . If one reads in the evening one is absolved of the sins committed during the day, if read in the morning the sins of the night are washed away, if read both times, one is totally absolved of all sins, read anywhere one is freed from all obstacles, one attains all the 4 objectives (Dharma, artha, kAma mokSha), one should not, however, teach this to the undeserving student, if done so through infatuation, the teacher will become a sinner, read 1000 times, one achieves whatever is desired for.

```
અનેન ગણપતિમભિષિંચિત સ વાગ્મી ભવતિ ॥
ચતુર્થ્યામનશ્નન્ જપતિ સ વિદ્યાવાન્ ભવતિ ।
સ યશોવાન્ ભવતિ ॥ ઇત્યથર્વણવાક્યં ॥
બ્રહ્માદ્યાવરણં વિદ્યાત્ ન બિભેતિ કદાચનેતિ ॥ ૧૨॥
```

```
અનેન = through;
ગણપતિં = Ganesh;
અભિષિંચતિ = performs' pUja', by pouring water etc . on the idol;
સ = he:
વાગ્મી = master of speech;
ભવતિ = becomes:
ચતુર્થ્યાં = during the (auspicious)4th day (from New Moon/full moon);
અનમ્ન = without eating (having fasted);
જપતિ = chants:
સ = he:
વિદ્યાવાન્ = a knowledgeable manor scholar;
ભવતિ = becomes:
ઇતિ = this, end:
અથર્વણ્વાલ્યં = 'atharvaNa word-piece;
બ્રહ્માદ્યાવરણં = practises this brahma science;
વિદ્યાત્ = from knowledge;
-1 = not:
બિભેતિ = fears:
કદાચન્ = never;
એતિ = thus.
ભાવાર્થ
The devotee becomes a master of speech, if read on the 4th day from New
Moon/Full Moon, he becomes a great scholar and he knows no fear, never.
યો દુર્વાંકુરૈર્યજતિ સ વૈશ્રવણોપમો ભવતિ ॥
યો લાજૈર્યજતિ સ યશોવાનુ ભવતિ ॥
સ મેધાવાનુ ભવતિ ॥
યો મોદકસહસ્રેણ યજતિ
  સ વાગ્છિતકલમવાપ્રોતિ ॥
યઃ સાજ્યસમિદભિર્યજતિ
  સ સર્વં લભતે સ સર્વં લભતે ॥ ૧૩॥
```

```
યો = who:
દ્વાંકુરે: = with the bud of 'dUrva';
યજતિ = does the worship or sacrifice;
સ = he:
จิ๋ฆจฺญ = Kubera, the lord of wealth;
અપમા = comparison;
ભવતિ = becomes;
ai = who:
લાજૈ: = with the roasted rice/wheat flakes;
યજતિ = does the worship or sacrifice;
સ = he:
યશોવાન્ = man with fame;
ભવતિ = becomes:
સ = he:
મેધાવાન્ = well- read man , intellectual;
ભવતિ = becomes:
યો = who:
મોદક = with the sweetened rice-balls;
સહસ્રેણ = by thousand;
યજિત = worships or does 'yagya';
સ = he:
વાગ્છિત = desired:
કલં = fruit;
અવાપ્રોતિ = gets, receives;
યઃ = he:
સાજ્યસમિદ્ભિઃ = with ghee(clarified butter) and 'samidhA' sticks;
યજિત = worships or does 'yagya';
સ = he:
સર્વ = all:
લભતે = obtains;
સ = he:
સર્વ = all:
```

```
લભતે = obtains.
ભાવાર્થ
He who worships with 'dUrvA' grass becomes equal to the lord of wealth
(Kubera), the worshipper who uses rice flakes, becomes a man of fame and
scholarship, if one uses 1000 coconut-sugar mixed rice balls, obtains
whatever he desires and one who uses ghee and 'samit' sticks attains
everything, everything indeed.
અષ્ટૌ બ્રાહ્મણાનુ સમ્યગ્ગ્રાહયિત્વા
સૂર્યવર્ચસ્વી ભવતિ ॥
સુર્યગ્રહે મહાનદ્યાં પ્રતિમાસંનિધૌ
વા જમ્વા સિદ્ધમંત્રો ભવતિ ॥
મહાવિદ્યાત્પ્રમુચ્યતે ॥ મહાદોષાત્પ્રમુચ્યતે ॥
મહાપાપાત્ પ્રમુચ્યતે ॥
સ સર્વવિદ્ભવતિ સ સર્વવિદ્ભવતિ ॥
ય એવં વેદ ઇત્યુપનિષત્ ॥ ૧૪॥
અષ્ટૌ = eight;
બ્રાહ્મણાન્ = Brahmins;
સમ્યગ્ગ્રાહયિત્વા = well+captured;
સૂર્યવર્ચસ્વી = with the prowess and brilliance of sun;
ભવતિ = becomes:
સૂર્યગહે = in the home of sun(during the solar eclipse);
મહાનદ્યાં = in the great river;
પ્રતિમા = god's image or idol;
સંનિધૌ = in the presence of, close;
વા = or:
જમ્વા = having chanted;
સિધમંત્રો = having got the effect of the mantra;
ભવતિ = becomes:
```

મહાવિદ્યાત્ = from the great obstacles;

```
પ્રમુચ્યતે = is freed;
મહાદોષાત્ = from the great defects/wrongs;
પ્રમુચ્યતે = is freed;
મહાપાપાત્ = from great sins;
પ્રમુચ્યતે = is freed;
સ = he:
સર્વવિદ્ = the all-knower;
ભવતિ = becomes:
ય = who:
એવં = thus:
વેદ = knows;
ઇતિ = thus, end;
ઉપનિષત્ = says the 'upanishat'.
ભાવાર્થ
By teaching this (atharva) to eight brahmins peoperly,
one becomes greater than the Sun
or if the idol is worshipped by chanting the mantra, at the time of the
solar eclipse, by standing in a great river, one gets the effect of the
mantra, he is released from great obstacles, great defects/imperfections
and great sins.
      ll શાન્તિ મંત્ર ll
ૐ સહનાવવતુ II સહનૌભુનક્તુ II
સહ વીર્યં કરવાવહૈ ॥
તેજસ્વિનાવધીતમસ્તુ મા વિદ્વિષાવહૈ ॥
3∞ = OmkAra or Brahma:
સહ = together.
નૌ = we (two);
અવત્ = (may the lord) protect;
સહ = together;
નૌ = us;
```

```
ભુનકતુ = (may He)cause us to enjoy;
સહ = together;
વીર્ય = exertion/great brave efforts;
કરવાવહૈ = may we do;
તેજસ્વિ નૌ અધીતમ્ અસ્તુ = (may) brilliant our learning be;
મા = don't:
વિદ્વિષાવહૈ = may us not quarrel or hate.
ભાવાર્થ
Let us both (the teacher and the taught) be protected together, let us
enjoy together, let us endeavour together, let our study be resplendent, let
us not hate or quarrel.
ૐ ભદ્રં કર્ણેભિઃ શૃણયામ દેવા I
ભદ્રં પશ્ચેમાક્ષભિર્યજત્રાઃ ॥
સ્થિરૈરંગૈસ્તુષ્ટ્વાંસસ્તનુભિઃ 1
વ્યશેમ દેવહિતં યદાયુઃ ॥
3∞ = OmkAra or Brahma:
ભદ્રં = goodness, safety;
કર્ણિભઃ = thro' ears:
શૃશ્યામ = may we hear;
દેવાઃ = gods;
ભદ્રં = good, safety;
પશ્યેમાક્ષભિર્યજત્રાઃ = may we see with eyes?;
સ્થિરૈ: = stable:
અંગૈસ્ત્ષ્ટ્રવાંસસ્તન્ભિઃ = having satisfied with strong limbs?;
વ્યશેમ = offering praise;
દેવહિતં = the good for the gods;
યદાયુ: = that life-span.
ભાવાર્થ
Let us hear good things through our ears, see good things through our eyes
and may we enjoy our life allotted to us offering praise to the Gods
```

```
with our strong bodies.
સ્વસ્તિ ન ઇન્દ્રો વૃદ્ધશ્રવાઃ I
સ્વસ્તિ નઃ પૂષા વિશ્વવેદાઃ ॥
સ્વસ્તિનસ્તાર્શ્યો અરિષ્ટનેમિ: 1
સ્વસ્તિ નો બૃહસ્પતિર્દધાતુ ॥
સ્વસ્તિ = well-being;
-1 = to us:
ઇન્દ્રો = god 'indra';
વ્રદ્ધશ્રવાઃ = having become old with years of hearing knowledge;
સ્વસ્તિ = well-being;
નઃ = us:
પૂષન્ = related to Sun, but probably a different Vedic deity;
વિશ્વવેદા: = who knows the world;
svastinastAshyo May Garuda give us well-being
અરિષ્ટનેમિ: = one endowed with strong-arms / chariot
સ્વસ્તિનોં = wwell-being to us;
બહસ્પતિર્દેધાત્ = Brihaspadi may give us.
ભાવાર્થ
May the gods Indra, PUsha, Garuda and Brihaspati bestow good things on us
and protect us.
ૐ શાંતિઃ | શાંતિઃ || શાંતિઃ || |
ઇતિ શ્રીગણપત્યથર્વશીર્ષં સમાપ્તમ્ II
3∞ = OmkAra or Brahman;
શાંતિ: = Peace:
ઇતિ = thus:
સમાપ્તમ્ = is complete or over.
ભાવાર્થ
May there be peace all around (both outside and inside us).
Thus ends the hymn 'Ganapati atharva shIrShaM.'
```


pdf was typeset on January 2, 2024

→0 **/**0 **<**

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com